

การปรับปรุงภูมิทัศน์หนองสำโรงและเรือนแพขนานน้ำ

องค์การบริหารส่วนตำบลพังโคน จังหวัดสกลนคร

ในพื้นที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลพังโคน มีแหล่งน้ำธรรมชาติหลายแห่ง ซึ่งหนองสำโรงเป็นแหล่งน้ำแห่งหนึ่งที่สามารถพัฒนาได้หลายๆ ด้าน แต่ขาดการดูแลเอาใจใส่ของประชาชนในพื้นที่ ทำให้สภาพรอบๆ บริเวณเสื่อมโทรม อบต.พังโคนจึงได้คิดที่จะพัฒนาสภาพภูมิทัศน์โดยรอบบริเวณหนองสำโรง เพื่อให้แหล่งน้ำได้รับการจัดการด้านสิ่งแวดล้อมให้เหมาะสม ให้กลายเป็นแหล่งน้ำที่เอื้อประโยชน์ต่อการดำรงชีพของคนในชุมชน และเป็นการส่งเสริมให้เป็นแหล่งท่องเที่ยว แหล่งสร้างรายได้ให้คนในท้องถิ่น อีกทั้งยังเป็นการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ

วิถีนวัตกรรม

อบต.พังโคนจึงจัดทำโครงการ “การปรับปรุงภูมิทัศน์หนองสำโรงและเรือนแพขนานน้ำ” ขึ้นในปี 2545 เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจ กระตุ้นให้ประชาชนในท้องถิ่นเกิดจิตสำนึกและเห็นคุณค่าของแหล่งท่องเที่ยวในท้องถิ่นของตน และสร้างความร่วมมือในการอนุรักษ์ฟื้นฟูแหล่งน้ำธรรมชาติ และพัฒนาให้เป็นสถานที่ท่องเที่ยว เพื่อสร้างรายได้ให้กับคนในท้องถิ่น

ข้อมูลพื้นฐานปีปัจจุบัน
: ปี พ.ศ. 2547

อำเภอ: พังโคน

จังหวัด: สกลนคร

ประชากร: 6,664 คน

พื้นที่: 42.08 ตร.กม.

ประเภทท้องถิ่น :
องค์การบริหารส่วนตำบล

การเลือกตั้ง : ทางตรง

ผลงานที่ได้ดำเนินการ

1. ศึกษาดูงานการจัดทำเรือนแพขนานน้ำและระบบการบริหาร ณ อำเภอวัง จังหวัดหนองบัวลำภู
2. ปรับปรุงภูมิทัศน์รอบๆ บริเวณ ขุดลอกคูคลอง ปลูกต้นไม้รอบหนองสำโรง ปรับปรุงถนนรอบหนองสำโรงเป็นระยะทาง 2 กิโลเมตร ก่อสร้างเรือนแพขนานน้ำ จำนวน 10 หลัง และขยายเขตไฟฟ้า
3. จัดระบบกำจัดขยะให้มีประสิทธิภาพ โดยการจัดวางถังขยะ จำนวน 10 จุด รอบๆ บริเวณ โดยที่ อบต.ประสานงานกับเทศบาลตำบลพังโคนเพื่อให้รถเก็บขยะของเทศบาลเข้ามาจัดเก็บขยะทุกวัน โดยให้ร้านค้าในบริเวณนั้นเป็นผู้จ่ายค่าบริการ และขอความร่วมมือจากชาวบ้านในพื้นที่ในการรักษาความสะอาด การดูแลความสงบ และอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ
4. เรือนแพเปิดให้บริการตั้งแต่เวลา 06.00 – 20.00 น. โดยเปิดให้ผู้ประกอบการเช่าเรือนแพปีละ 6,000 บาท และประชาสัมพันธ์สถานที่ท่องเที่ยวแห่งใหม่ผ่านหอกระจายเสียง และสถานีวิทยุกระจายเสียงในชุมชน

การระดมทรัพยากร

ค่าใช้จ่าย/การลงทุน

1. งบประมาณของ อบต. ในปี 2546 จำนวน 304,400 บาท เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายดังต่อไปนี้
 - ค่าก่อสร้างเรือนแพ จำนวน 10 หลัง เป็นเงิน 304,400 บาท

- ค่าจัดซื้อถังขยะ เป็นเงิน 2,000 บาท
- ค่าต้นไม้ เป็นเงิน 60,000 บาท
- ค่าก่อสร้างห้องน้ำ ชาย-หญิง 2 ห้อง เป็นเงิน 48,000 บาท

อุปกรณ์/เครื่องมือ

1. เรือนแพขนานน้ำจำนวน 10 หลัง
2. ถังขยะ 10 ถัง
3. ต้นไม้ 300 ต้น
4. ห้องน้ำ 2 ห้อง

บุคลากร

1. อาสาสมัคร ช่วยกันปลูกต้นไม้ 20 คน ทำงาน 2 วัน

ขั้นตอนในการดำเนินการ

วัน เดือน ปี	กิจกรรมที่ทำ	ผู้รับผิดชอบ
พฤศจิกายน 2545	- ปลัด อบต. ได้ไปศึกษาดูงานการจัดทำเรือนแพขนานน้ำและระบบการบริหารงาน ณ อำเภอวารัง จังหวัดหนองบัวลำภู - จัดทำประชาคมหมู่บ้านโดยมีสมาชิกสภา อบต. ผู้บริหาร ร่วมกับชาวบ้านโนนสูงหมู่ที่ 4 และชาวบ้านในหมู่บ้านอื่นๆ ที่อยู่ในเขตรับผิดชอบ	คณะผู้บริหาร/ ปลัด อบต./ สมาชิกสภา อบต./ เจ้าหน้าที่ อบต.
ธันวาคม 2545	- เสนอโครงการจัดทำเรือนแพขนานน้ำสู่สภา อบต. และสภา อบต.เห็นชอบให้จัดทำโครงการ - สภา อบต.อนุมัติงบประมาณสนับสนุนจำนวน 304,400 บาท	อบต./ ชาวบ้าน
ต้นปี 2546	- จัดตั้งคณะกรรมการดำเนินงาน และวางแผนการดำเนินงาน - มอบหมายให้ช่างออกแบบและสำรวจ โดยประสานข้อมูลกับส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำไปใช้พิจารณาประกอบการดำเนินการ - จัดประกวดราคาเพื่อหาผู้รับเหมาก่อสร้าง	คณะผู้บริหาร
พฤษภาคม - กันยายน 2546	- ดำเนินการก่อสร้าง โดยได้ทำการขุดลอกคูคลอง ปรับปรุงถนนรอบหนองสำโรงเป็นระยะทาง 2 กิโลเมตร ก่อสร้างเรือนแพขนานน้ำ จำนวน 10 หลัง และขยายเขตไฟฟ้า - ประสานงานกับผู้นำชุมชนเพื่อขอความร่วมมือจากชาวบ้านในพื้นที่เพื่อเป็นอาสาสมัครในการปลูกต้นไม้รอบๆ บริเวณ - ประชาสัมพันธ์สถานที่ท่องเที่ยวให้แก่ประชาชนในพื้นที่ผ่านหอกระจายเสียง และสถานีวิทยุกระจายเสียงในชุมชน และประชาสัมพันธ์ให้ผู้ประกอบการสามารถติดต่อเช่าเรือนแพ โดยคิดราคาค่าเช่า 6,000 บาท/ปี	ผู้รับเหมา
กันยายน 2546	- ทำพิธีเปิดแหล่งท่องเที่ยวหนองสำโรงให้บริการแก่นักท่องเที่ยว	อบต.

หน่วยงานที่เข้าร่วมดำเนินการ

-- หน่วยงาน/องค์กร --

-- บทบาทความร่วมมือ --

เทศบาลตำบลพังโคน

ให้ความร่วมมือกับ อบต. ในการเข้ามาจัดเก็บขยะในพื้นที่หนอง
สำโรง

ประเมินผลความสำเร็จ

ก่อนการดำเนินการ

1. ประชาชนในเขตพื้นที่รอบ ๆ หนองสำโรง ไม่สนใจ และไม่ให้ความร่วมมือในการพัฒนาอนุรักษ์ทรัพยากรแหล่งน้ำ หรือพื้นที่รอบๆ หนองสำโรง เนื่องจากไม่เห็นความสำคัญของสถานที่ และไม่เห็นศักยภาพของหนองสำโรงว่าจะสามารถพัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวภายในชุมชนได้ ส่งผลให้แหล่งน้ำธรรมชาติขาดการดูแลเอาใจใส่
2. ประชาชนในตำบลไม่มีสถานที่พักผ่อนหย่อนใจในชุมชน และไม่มีแหล่งจำหน่ายสินค้า

หลังการดำเนินการ

1. โครงการนี้ได้ปรับเปลี่ยนให้ประชาชนหันมาสนใจ และให้ความร่วมมือ มีรู้สึกเป็นเจ้าของ ห่วงแหนทรัพยากรธรรมชาติที่อยู่ในชุมชน พร้อมกับมองเห็นความสำคัญและประโยชน์ที่จะได้รับจากการดูแลอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ
2. ประชาชนในพื้นที่ที่มีสถานที่พักผ่อนภายในชุมชน โดยผู้ที่เข้ามาใช้บริการหนองสำโรงส่วนใหญ่เป็นประชาชนภายในชุมชน นอกจากนี้ประชาชนบางส่วนที่ประกอบธุรกิจรอบๆ บริเวณยังมีรายได้เพิ่มขึ้น จากการบริการแหล่งท่องเที่ยวเรือนแพขนานน้ำ และบริการอื่น ๆ นอกจากนี้ยังเป็นการประชาสัมพันธ์ให้คนต่างพื้นที่รู้จักว่ามีแหล่งท่องเที่ยว แหล่งพักผ่อนในพื้นที่หนองสำโรงมากยิ่งขึ้น
3. อบต.มีรายได้เพิ่มขึ้นจากการจัดเก็บค่าเช่าเรือนแพ ปีละ 60,000 บาท

อุปสรรคและการแก้ไขปัญหา

อุปสรรค	การแก้ไขปัญหา
1. ผู้บริหารบางคนขาดความรับผิดชอบ ไม่ได้ติดตามประเมินผลงาน และไม่ได้ประชาสัมพันธ์โครงการอย่างต่อเนื่อง	1. พยายามประชุมพูดคุยทั้งเป็นทางการ และไม่เป็นทางการ เพื่อให้เกิดการติดตามงานอย่างต่อเนื่อง
2. ความไม่เข้าใจของประชาชนในพื้นที่ถึงความจำเป็นที่จะต้องดำเนินโครงการ	2. เปิดเวทีประชาคมเพื่อรับทราบข้อคิดเห็น และแนวทางแก้ไขปัญหา
3. การจัดเก็บขยะมูลฝอยไม่เป็นระบบ	3. ขอความร่วมมือกับพ่อค้า แม่ค้าหรือผู้ให้บริการอื่น ๆ ในการช่วยกันดูแลรักษาความสะอาด รวมทั้งประสานงานกับเทศบาลตำบลพังโคนเพื่อเข้ามาจัดเก็บขยะในพื้นที่

ปัจจัยแห่งความสำเร็จ

การที่ผู้บริหารท้องถิ่นเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมชี้แนะและแสดงความคิดเห็นอย่างสม่ำเสมอ การที่ผู้บริหารท้องถิ่นมีโอกาสประชุมแลกเปลี่ยนความคิดเห็นร่วมกัน การศึกษารูปแบบการบริหารจัดการที่ดีและถูกต้อง เพื่อนำมาปรับใช้ให้โครงการดียิ่งขึ้น รวมทั้งการประชาสัมพันธ์โครงการ เพื่อให้ประชาชนในชุมชนรับทราบ ส่งผลให้โครงการนี้มีความสำเร็จลุล่วง

บทเรียนที่ได้รับ

การพัฒนาในด้านต่าง ๆ มิใช่เรื่องยากเกินกว่าจะทำได้ เพียงแต่ขอให้ทุกคนเข้ามาเป็นส่วนหนึ่ง มีส่วนร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมตัดสินใจ มีความเสียสละทั้งกายและใจ และมุ่งเน้นประโยชน์ส่วนรวมเป็นสำคัญ

ความเป็นไปได้ในการถ่ายทอดประสบการณ์

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น ๆ สามารถนำโครงการปรับปรุงภูมิทัศน์หนองสาโรงและจัดทำเรือนแพขนานนำไปประยุกต์ใช้หรือดำเนินการได้ โดยจะต้องมีความพร้อมในด้านต่างๆ เช่น มีศักยภาพที่เหมาะสม มีบุคลากรรับผิดชอบ มีการบริหารจัดการที่ดี และสิ่งที่สำคัญ คือ จะต้องมียุทธศาสตร์ที่เพียงพอ และได้รับความร่วมมือจากประชาชนและผู้บริหารในท้องถิ่น

แหล่งข้อมูลเพิ่มเติม

ชื่อ-นามสกุล : นายวิชัย วิชะนา
ตำแหน่ง : นายกองค์การบริหารส่วนตำบล
หน่วยงาน : องค์การบริหารส่วนตำบลพังโคน
ที่อยู่ : 100 หมู่ 10 ตำบลพังโคน อำเภอพังโคน จังหวัดสกลนคร 47160
โทรศัพท์ : (042) 734-568

ชื่อ-นามสกุล : นายแมน วรระสัย
ตำแหน่ง : ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล
หน่วยงาน : องค์การบริหารส่วนตำบลพังโคน
ที่อยู่ : 100 หมู่ 10 ตำบลพังโคน อำเภอพังโคน จังหวัดสกลนคร 47160
โทรศัพท์ : (042) 734-568

ข้อมูลเกี่ยวกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในปีที่มีการริเริ่มวิถีใหม่ : พ.ศ. 2545

ประเภทของ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	องค์การบริหารส่วนตำบล
สถานที่ตั้ง	100 หมู่ 10 บ้านนาเหมืองใหญ่ ตำบลพังโคน จังหวัด สกลนคร 47160
ขนาดพื้นที่	42.08 ตารางกิโลเมตร
งบประมาณรายจ่าย	5,246,166 บาท (ปีงบประมาณ 2545) 5% เงินเดือนและค่าจ้างประจำ 3% ค่าจ้างชั่วคราว
งบประมาณรายได้	5,456,645 บาท (ปีงบประมาณ 2545) 3% จัดเก็บเอง 70% รัฐจัดเก็บให้ 27% อุดหนุน
จำนวนพนักงานและลูกจ้าง	11 คน 3 คน พนักงานท้องถิ่น 8 คน ลูกจ้างชั่วคราว
จำนวนประชากร	6,639 คน
จำนวนครัวเรือน	1,642 ครัวเรือน
ลักษณะของเมืองและ วิถีชีวิตประชาคม	ตำบลพังโคน พื้นที่ส่วนใหญ่จะอยู่รอบ ๆ เขต เทศบาลตำบลพังโคน ที่ตั้งสำนักงานห่างจากอำเภอ พังโคนประมาณ 3 กิโลเมตร สภาพพื้นที่ส่วนมากเป็น ที่ราบลุ่ม และมีลำน้ำที่สำคัญ ได้แก่ ห้วยนาโพธิ์น้อย ห้วยแก ห้วยสร้างขุย ทิศทางการไหลของน้ำจะไหล จากทิศใต้ลงสู่ทิศเหนือ ลงสู่ห้วยปลาหาง เขตติดต่อ กับ อบต.เดื่อศรีคันไชย ตำบลพังโคนประกอบด้วย 11 หมู่บ้าน ประชากร ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรมสถานศึกษาใน พื้นที่ ได้แก่ สถาบันเทคโนโลยีราชมงคลวิทยาเขต สกลนคร โรงเรียนพัฒนศึกษาพังโคน